

Forslag 3:

Forbedret vurdering af arbejdsevne

Det er i dag en stor udfordring, at borgernes arbejdsevne vurderes vidt forskelligt i kommunerne. Der er ikke et fælles nationalt grundlag for arbejdsevnevurderingen, men den fastlægges i praksis i de enkelte rehabiliteringsteam og gennem afgørelser fra Ankestyrelsen. Socialrådgiverne oplever endvidere, at økonomiske hensyn har medført en yderst restriktiv praksis og overoplysning af sagerne. Der er flere eksempler på, at kommuner med henvisning til økonomi har ændret praksis for tilkendelse af førtidspensioner¹. Således har man i forbindelse med seniorpension for nedslidte netop udlagt tilkendelseskompetencen til ATP, idet man ikke ønskede, at kommunaløkonomiske prioriteringer spillede en rolle i tilkendelser af denne.

Der er derfor brug for at udvikle en tilgang til vurdering af arbejdsevnen, som i højere grad sikrer retssikkerhed, faglighed og ensartethed.

DS foreslår:

Krav om faglighed i vurdering af arbejdsevne

Der indføres et krav om, at arbejdsevnevurderinger kræver de rette socialfaglige kompetencer.

Arbejdsevnevurderingen består af en samlet vurdering af dokumentationen af forudgående indsatser, samtaler med borgeren om vedkommendes egen oplevelse af arbejdsevne og funktionsevne samt den lægelige dokumentation og vurdering af funktionsevnen. Det er både en fortløbende vurdering, der er med til at drive et sagsforløb på den rette vej i forhold til hvilke indsatser, der kan understøtte en udvikling og afklaring af arbejdsevnen, og en vurdering af berettigelse til forskellige ydelser. Det forudsætter en bred viden om sociale og samfundsmæssige forhold og ikke mindst om juraen. Ligesom det kræver, at sagsbehandleren er uddannet til at foretage systematisk sagsarbejde, som indeholder beskrivelse, opsamling, analyse, vurdering og afgørelse/indstilling.

Derfor skal det være et krav, at kun medarbejdere med socialfaglig baggrund (socialrådgiver eller socialformidler) kan foretage disse analyser, vurderinger og indstillinger. Samtidig er det socialfaglige personale også afgørende for at sikre en tidlig, forebyggende og helhedsorienteret indsats, så borgernes arbejdsevne ikke bliver formindsket, og for at sikre et tilstrækkeligt vurderingsgrundlag.

Styrk borgernes retssikkerhed

Der bør fastlægges et nationalt grundlag og en klar definition af, hvad arbejdsevne er, og hvordan den vurderes i lighed med det store metodearbejde, der blev iværksat i forbindelse med udviklingen af arbejdsevnetmetoden. Formålet er at styrke borgernes retssikkerhed, at sikre borgernes inddragelse samt at sikre dokumentationsgrundlag, ensartethed og gennemsuelighed i sagsbehandlingen. Et fælles nationalt

¹ Link til Når økonomi trumfer faglighed, Socialrådgiveren 02/20

grundlag skal også bidrage til en fælles faglig forståelse af de begreber og præmisser, der anvendes i vurderingen af en borgers arbejdsevne.

Samtidig er der behov for at sikre en bedre dialog mellem Ankestyrelsen og kommunerne om, hvordan der sikres mere kvalitet i vurdering af arbejdsevne.

Vurdering af arbejdsevne skal være fri af økonomihensyn

Det skal sikres i lovgivningen, at arbejdsevnevurdering skal foretages uafhængigt af økonomiske hensyn.

Siden starten af 1980'erne har refusioner af sociale ydelser og kompetencen til at tilkende disse været omdiskuteret. Det underliggende ræsonnement har tiden igennem været, at tilkendelses- og finansieringskompetencen skulle bindes tættere sammen, netop ud fra en formodning om, at det vil have en indflydelse på tilkendelser af permanente ydelser.

Trods mange omorganiseringer af tilkendelses- og finansieringskompetencen og ændringer i refusionssatser, har det ikke været muligt at finde den rette balance mellem incitamenter til henholdsvis aktive indsatser og permanente ydelser, og refusionsreformen fra 2016 har forrykket balancen yderligere. Det er et retssikkerhedsmæssigt problem, at økonomi spiller en rolle i arbejdsevnevurderingerne, da det ikke må være kommunaløkonomiske prioriteringer, der afgør, hvad en borger er berettiget til.

Derfor mener DS, at finansieringsmodeller omkring ordningerne skal ændres, så det i højere grad sikres, at økonomi ikke påvirker vurderingen af den enkelte borgers arbejdsevne. Det kan for eksempel være ved at indføre højere refusion af ydelsen på førtidspension, ved ændringer i finansierings- og tilkendelseskompetencen eller ved at sikre borgeren en mulighed for en ekstern vurdering af arbejdsevnen.